

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ugarske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajo, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. — Opravištvu, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši

Jugoslovansko bojišče.

Zadnja ponudba angleških „Times“, naj Avstrija zasede Bosno in Hercegovino, je naše avstrijsko-nemške novinarje hudo spekla, ker se bojé, da bi, ako bi Bosna Avstriji ostala, potem slovansk element premočen bil. Eni pravijo, da je ponudba perfidna, ker hoče samo Avstrijo z Rusijo razdvojiti, ker Rusija je baje ljubosumna na Avstrijo.

Še veliko večjo pozornost pa vzbuja vest iz Cetinja, ki smo jo uže v zadnjem listu omenili, in katero vladna „Pol. Corr.“ potrjuje in dopolnjuje, da je bivši srbski minister Hristić prišel iz Belgrada v Cetinje, da sklene v imenu srbske vlade s Črnogoro pogodbo, vsled katere na spomlad obe ti državi napovesta Turčiji vojno, Srbija Črnej gori pomaga z denarjem, in po vojni pripade Hercegovina k Črnej gori in Bosna k Srbiji. — Če se bode to zgodilo, bode naenkrat konec vsem diplomatskim neslanim ngibanjem, kaj bi, in kako bi reformirali jerobovali, mirili itd.

Mej tem se pa pripravlja, ali je morda, ko to pišemo, uže bila velika in jako odločilna bitva mej vstaši in Turki pri Goranskem. Ali-paša in Rauf-paša vse moči koncentrirata, da bi v Nikšič živeža pripeljali. Pa tudi Sočica zbira vstaše in upa 8000 mož skupaj spraviti, da Turkom nasproti stopi. Velikansk vpliv bo imela ta bitva, če bode dobljena; ali tudi prehud udarec bi bil, če bi vstaši, tako zbrani, tepeni in razkropljeni bili od pretežne večine Turkov, kar nemogoče nij, da si najboljše upamo.

Bismark je v Berlin prišel in pravijo, da dojde tja tudi Gorčakov, da se ta dva severna državnik končno dogovorita o orientalnem vprašanji.

Iz Londona pak se piše, da so Angleži v velikej žalosti, ker nekdanji zavezniki njihovi v orientalnem vprašanji, Francozi, nečejo več pomagati proti Rusu, ampak celó močno koketirajo.

Razneslo se je bilo, da je Avstrija začela prvič jako ostro postopati proti vstašem, ki čez mejo stopajo, in pa da je vstavila podporo ubogim v Črnogoro pribeglim, katerim je dajala kruha, da od lakote ne mrjo, ker Črna gora ne more 60.000 tujih pribeglih preživeti. Prvo se potrjuje. „Nar. list“ dalmatinski ima iz Knina dopis, da naši avstrijski žandarmi res z veliko oostrostjo postopajo in razorožajo vstaše, ki se ob meji pokazujejo, Turkom na veliko veselje. Drugo vest pa, ki jo je „Ruski Mir“ širil, ometa vladna „Pol. Corr.“ rekši, da Avstrija še zmirom podpira Črno goro in da bi slovansk list moral to humaniteto pohvaliti, ker je slovanskemu rodu na dobro.

Iz Imoska v Dalmaciji se piše dunajskej „Deutsche Ztg.“, da vstanek vse eno vedno raste in se širi, če prav dunajska „türkische Amszeitung“ (tako zove „D. Z.“ sedaj turško „N. Fr. Pr.“) še tako laže o propadu vstaje in turških zmagah.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 22. novembra.

V *gospodsko zbornico* je cesar imenoval na vse življenje fzm. grofa Folliota, opata Helferstorferja, opata Liebscha in bivšega deželnega sodnijskega svetovalca barona Scharschmida. Vsi so ustavoverci.

Lvojski mestni zbor je volil v deželni šolski svet dr. Czerkavskega, istega, ki je ondan v državnem zboru Stremajerja tako neusmiljeno podajal. Torej je ta volitev demonstracija proti ministerstvu.

Umril je *nadvojvoda* Franc Modenški, ud naše cesarke rodovine.

Demokratični „Frankf. Journ.“ in za njim dunajski „Vaterl.“ pravi ob priliki, ker je *Giskra* v zadnjem finančnem odboru grmel na jezuite: „Prijetelju Ofenheimovemu slabo stoji, moralne pridige čez jezuite delati, in mož ki na državne stroške 100.000 gld. „trinkgelda“ razmeta, je komičen če hoče štediti 15.000 gld. ki se bodo rabili za akademijo obrazujočih umetnosti. Udom državnega zbora na čast, da ne morejo temu možu ubraniti veliko besedo govoriti.“

Vnanje države.

V *Rumuniji* je te dni nastala ministerska kriza. Minister vnanjih zadev Burescu, ki je bil stoprv one dni v Berlinu, je odstopil. Ne ve se zakaj. Gotovo pa je, da je bila narodna liberalna rumunska stranka proti temu „konservativcu“, ki je za nemškimi vplivi plaval in rumunske interese po Bismarkovej volji, ne po narodovej zastopal.

Italijanski ultramontani, katerim je narodna jedinstvo Italije trn v peti, hočejo iz svoje dosedanje pasivnosti v delo stopiti in volitev v občinske odbore in vse javne zastope udeležiti se. Dotični oklic odbora pozivlje k delavnosti in naj se pristaši ne dajo ostrašiti, tudi če bi od kraja povsod propadali, kar je neizogibno. Razumeje se, da nakladajo vse grehe in vse zdanje neveselo stanje na ramena liberalizma.

Kako daleč je politična spačenost na *Grškem* prišla, kaže to, da sta nekdanja ministra Nikolopoulos in Valasopoulos v preiskavi in tožbi, ker sta škofovske sedeže prodajala po 10.000 do 15.000 drahem. Torej denarja lakomnost ne pa domoljubje je gnalo te politikarje do ministerskih stolov. Ali še zmirom je dobro znamenje, da take visoke lumpe vsaj kazni in postava doseže.

Dopisi.

Iz Dunaja 23. nov. [Izv. dop.]
Osoda Brandstetter-Seidlova je naše

Listek.

Bogdan Hmelnicki.

(Po Petruševskem spisal J. Steklasa.)

(Konec.)

Bilo je treba, zopet s Poljaki mir skleniti. V tem miru so zgubili Kozaki vse, kar jim je bilo v zborovskem miru dovoljeno. Narod je bil vsled tega jako nezadovoljen; zemlja je bila pokončana, in lakota je v kratkem nastopila. Cele čete kmetov in Kozakov je odšlo v stepe, na moskovske meje. Mnogo tisoč naroda je takrat pobegnilo v moskovsko carstvo, ter si tukaj temelj postavilo svojej kozaškej slobodi, in po mestih: Sumi, Lebedanu, Harkovu in drugih. A v tem času, ko so eni utekli, začeli so drugi vstajati, ter se pripravljati za boj proti Poljakom. Poljaki so tudi zbirali

vojsko. Ko je Hmelnicki za to zvedel, prosil je moskovskega carja, da bi on sprejel ukrajinski narod pod svojo krepko roko. Takrat je v Moskvi vladal sin Mihajla Feodoroviča, Aleksej Mihajlovič. Hmelnicki je uže poprej večkrat o tem carja spominjal, vendar pa ta nij hotel vojske imeti s Poljaki zaradi Kozakov, ker nij bil dozdej še za boj pripravljen. Vendar se zdaj nij dalo to delo nič več odlašati. Bilo je treba, ali čisto odstopiti Ukrajino, ali pa jo pustiti v nesreči in nadlogi. Car je vendar sklenil nazadnje, vzeti Ukrajino pod svojo zaščito, ali hotel je poprej vprašati za svet v zboru. V jeseni l. 1653 je sklical car v Moskvo zemaljski zbor. Zboru je bilo povedano, da se v pismih poljskega kralja o moskovskem carju nedostojno piše, in da ga ravno tako prezira in zasramuje mnogo poljskih panov. V kratko za tem so se prikazale v Poljskem knjige, v katerih so o gosudarju, nje-

govem očetu in dedu napisana zasramovanja, obrekovanja in zmerjanja.

Povrh tega pa so morali v pograničnih mestih podložniki moskovskega carja od litovskih državljanov vsake vrste preganjanj pretrpeti. Tudi je Hmelnicki večkrat javljal carju, da ruski narod in pravoslavni cerkev Poljaki preganjajo in zatirajo, ter prosil, da prevzame car Ukrajino pod svojo upravo. Ko je bilo vse to pročitanó, vprašal je car zbor, kako je treba delati. Zemaljski zbor je odgovoril: „Za čast gosudarjevo se moramo postaviti in poljskemu kralju vojsko napovedati; atamana Hmelnickega pa in vso njegovo zaporoško vojsko, z gradovi in zemljami, naj izvoli gosudar sprejeti v svoje roke.“ Car je bil s tem odgovorom zadovoljen, ter je poslal poslance k atamanu.

Zdaj se zopet začne vojska mej Ukrajino in Poljsko. Tatari so zopet namamili

ustavoverne poslanske krize jako neprijetno zadela. Časniki popolnem molče, le „Deutsche Ztg.“ omenja, da Brandstetter bolan leži v Radvajau. Prva vest v državnem zboru se je raznesla v poslednji seji. Pripeljal se je namreč iz spodnjega Štajerskega državni poslanec, (dr. V.) kateri je v Mariboru bil slišal, da se je Br. obstrelil in sicer na Dunaji, a da se je slabo zadela, da se je potem v Maribor bit pripeljal in zdaj v Radvajau leži. Iz početka vesti nikdo nij hotel verjeti. Namestnik Kúbeck je precej telegrafiral v Maribor in vprašal okrajnega glavarja, kaj je resnice na tem. Okr. glavar je odgovoril, da Br. res leži teško bolan v Radvajau. Tudi Seidla nij tukaj. Kolikor se ve, je Seidl Brandstetterju menjice žiriral v tacih zneskih, da presegaja dostikrat njegovo premoženje. Čudno je, da se do zdaj niti eden niti drugi nij odpovedal poslanstvu, Brandstetter se za čas odsóčnosti tudi nij oglasil za odpust. — Kardinal Raušer je uže tako slab, da bode menda teško preživel denašnji dan.

Iz Gradca 20. nov. [Izv. dop.] V soboto 6. t. m. smo se posvetovali slovenski dijaki o pravilih „slovstveno zabavnega društva“, katera bi se naj c. kr. namestniji v potrjenje predložila. Denes še ne morem imena društva imenovati, ker še kot tako ne obstoji, tudi o debatah ne bodeu govoril. Pač pa si dovoljujem zabilježiti uže denes nekatere opazke, zadevajoče parlamentarno obnašanje Slovanov v obče in Slovencev posebej na višjih šolah graških. Omeniti moram uže denes, da pri shodih in zborih Slovanov, tedaj tudi Slovencev manjka parlamentarnega duha; da kažemo mi Slovenci, če zborujemo tudi sami neko nestrpljivost, katera je mnogo večja, nego kdo na prvi pogled misli; da se posebno mi Slovenci močno držimo slabega gesla: „divide“ da nam velja reč malo, — osoba vse; celo neko prvaštvo „en miniature“ bi se rado na stroške drugih šopirilo. — To so one prikazni, katerih se pri slovanskih, posebno slovenskih dijakih tukajšnjih višjih šol nijsem nikdar nadejal. To pa so brez ugovora nelepe in nečasne lastnosti. Take lastnosti ne morejo vzajemnosti in prijateljstva buditi in vzdržavati.

Kajti, ako je kedaj bilo komu treba z združenimi močmi sodelavati v dosega svo-

jega smotra, gotovo je nam Slovincem. Mi se moramo pred vsem resno gesla „viribus unitis“ poprijeti, da moremo svetu pokazati, da smo in hočemo biti. Letargija in antipatija po takem nijsta pri nas dobri, če ste drugje povsod pogubljivi v svojih posledkih, kjer je vrh tega več moči na razpolago, nego pri nas. Od merodajne strani se je naglašalo — in jaz tukaj to le ponavljam, — da mora tudi Slovence pri svojih zborih parlamentaren duh navdajati.

Protivno postopanje kaže častilakomnost na enej, malosrčnost in nestrpljivost na drugej strani. Kedaj bomo mi Slovenci prišli vendar do tega, da bomo imeli vsaj v važnih slučajih občno čast in korist pred očmi in se bomo lastno zatajevati učili.

Pisalo se vam je, kako težak porod je naš vseučiliščni komers imel. Ta težak porod pa nij bil brez pomena; to se je jasno pokazalo 12. t. m. Ta večer smo se sešli Italijani, zmerni Nemci in Slovani v puntigamske dvorani. Zadnja je bila krasno okinčana, kar je tem bolj bilo hvalevredno, ker je skoro ves čas za take priprave manjkal. Mejnarnodnemu odboru in njegovemu predsedniku gre vsa hvala in čast za to delo, kakor tudi za izvrstno godbo, katero je preskrbel in še izvrstnejšo izpeljavo svoje naloge mej svečanostjo. Velika dvorana je bila polna dijakov vseh narodnostij. Mej prišedšimi povabljenimi je bil tudi novi g. rektor, koji je bil, nastopivši govorniški oder z gromovitim ploskanjem sprejet. Cela veselica je po polu noči lepo in mirno končala in naši ljubi prijatelji — nasprotniki so zastoj pričakovali škandalov. Slišali so le zdaj Slovane, zdaj Italijane, zdaj poštene Nemce razne pesni popevati. Tudi tukaj se se je jasno pokazalo, kaj združene moči doseči morejo. 15. t. m. je bil baklada, katera je zopet veljala novemu g. rektorju v prvi vrsti in pri katerej so sodelovale vse narodnosti.

Po bakladi je bil vseučiliščni komers — priimek nemški so na povabilih izpustili — v puntigamske dvorani. Tu se je zopet mnogokaj slišalo. — Slovani in tudi Italijani — bi si morali iz govorov ultranemških govornikov nekatere reči dobro zapomniti; mnoge izmej njih so bile za nas jako podučljive. Sploh moramo Nemce posnemati v zagovarjanji svoje narodnosti,

v ljubezni in navdušenju do svojega jezika, v složnosti. Kar je njim dovoljeno, mora tudi nam biti. Tudi nam je dal bog um in pamet zdravo. Dodajmo mi resno voljo in zmaga mora končno naša biti.

Iz górenje savinjske doline 19. nov. [Izv. dop.] Krasen je razgled po gornji savinski dolini, koje romantična lepota vzbuja srce popotnika, da nehoté želeč vzdihne: „tukaj je dobro biti!“ „Da, zares: „Tukaj je dobro biti!“ In še več: „Tukaj je veselo biti!“ kajti vsa dolina obsega mirne, dobre, vrle Slovence.

Pretečeno soboto po pôlu dne so v górenjej savinske dolini zvonovi glasili „večernice“. Se ve, da tudi nazarski samostanski zvonovi nijso molčali. Lepši nego prej kedaj so miloubrano ravno isto soboto večer naznanjali „Gospodov dan“; a krepko gromenje možnarjev je vsakemu prebivalcu pravilo, da bode „žegnanjska nedelja“ zanimiva in gotovo slovesna. — In zakaj ne bi bila! — Prišedšemu potovalcu v naš krasen kraj se nehoté predstavlja prelepi griček, na kojem nazarski samostan stoji. Pod tem holmcem se vijé Drita in Savinja; obe sestri bistri kot kristal, v kojih le biva hitra postrv. — Iz te višave dvigata se kot brleči dve milokrasni lučici visoko v zrak — dva stolpa, katera sta v najnovjšem času dobila ves drugačen, zanimiv obraz. Stolpa sta izpeljana po najboljšem okusu velečestitega gospoda gvardijana, Alberta Pintarja, kateri je vse moči žrtvoval, da se je, akoravno po velikem trudu, njegova ideja izvršila. Ravno to je bil uzrok velike slovesnosti žegnanjske nedelje v samostanu nazarskem. Dasiravno je prejšnje večdnevno deževanje bilo zakrivilo, da nij moglo tolikanj ljudstva priti, kajti kipeče — deroča Savinja je pobrala uže tako slabo, sramotno tam stoječo brv, a vse to nij preveč oviralo. Došlo je bilo vendar polno cerkev ljudstva, ki je bilo nazoče pri tej znamenitej slovensnosti. Prečestiti gosp. dekan gorenjegradski je stolpa blagoslovil; govor s prižnice je govoril v lepej slovensčini dekan braslovški, in g. gvardjan je imel veliko mašo, mej katero je iz možnarjev grmelo, ter odmevalo po vsej gornjej savinske dolini.

Vsem dobrotnikom, kateri so blagovoljno k temu početju darovali, da se je stvar po-

Hmelnickega, oni so namreč po Ruskej planili, mesto da se s Poljaki vojskujejo. Oslabela je čisto nesrečna Ukrajina. Koliko let se uže nij posušila na njej človeška kri, ponehali požari, prenehala roparstva. Narod je posebne moči potreboval, ter je nestrpljivo pričakoval od pravoslavnega carja. Nazadnje so vendar prišli moskovski poslanci, in 8. januarja se je zbrala v Perejaslavlju velika rada (narodni zbor). Bogdan Hmelnicki je prišel z vsemi ukrajinskimi starešinami, ter začel govoriti narodu: „Glejte, uže šest let živimo mi v miru in stiskah; vidno je, da ne moremo brez carja nič narediti. Izberite si za svojega gospodarja, kogar hočete: turškega sultana, krimškega kana, poljskega kralja, ali pa pravoslavnega carja velike Ruske. Turški sultan je busurman; od njega trpé pravoslavni Grki veliko bedo. Krimski kan je tudi busurman; zavoljo sile smo se mi z njim združili in zato toliko gorja in prolitja krvi kr-

ščanske pretrpeli. O zatiranju od strani Poljakov nečem govoriti, sami znate, da je naš brat bil pri panu manje, nego žid ali pa pes. A pravoslavni car je z nami enega veroizpovedanja in enega zakona. On se je nas usmilil, ter poslal k nam svoje bližnje ljudi s cesarsko milostjo. Ako se mi njemu z vso iskrenostjo predamo, ne najdemo bolje brambe. Kdor pa nas neče poslušati, ta naj gre, kamor hoče: prosta je pot vsacemu.“

Ko je ataman izgovoril te besede, zavpil je ves narod: „Vsi hočemo pod carja pravoslavnega!“ Eu polkovnik je šel okoli po vseh vrstah, ter je povpraševal na vse strani: „Je-li vsi tako hočete?“ — „Vsi“ je kričal narod. Zdajci je Hmelnicki z jakim glasom zavpil: „Da nas podkrepi gospod bog pod njegovo carsko roko!“ Narod pa je odvrnil: „Bože potrdi, Bože pokrepi na veke našo edinost!“

Potem so prebrali ugovor, po katerem je Ukrajina odstopila od Poljske k moskov-

skemu cesarstvu. V tem ugovoru je bilo dovoljeno Kozakom, da jih more biti 60.000 zabilježeni, mej soboj si izbirati atamana, upravljati z mesti, pobirati davke in mnogo drugih sloboščin. Narod je bil s tem dogovorom prav zadovoljen.

V kratkem se je začela vojska mej poljskim kraljem in ruskim carjem; Hmelnicki je tudi prišel s svojimi Kozaki. Vojska se je dobro ponašala; v kratkem so Rusi mnogo mest osvojili. Bilo je uže podobno, da se bodo vse ruske pokrajine odcepile od Poljske, ter se zedinile z Rusijo. Ali to se vendar nij zgodilo. Plemstvo se je bilo v teh zemljah uže čisto popoljščilo, ter držalo s Poljsko, ravno tako tudi svečenstvo, in še celó kozaško starešinstvo, nij bilo vse za moskovskega gosudarja; v njem je bilo mnogo plemičev, sicer pravoslavnih, ali njim se je bolje godilo pod poljsko krono, nego onim pod ruskim žezlom. Tudi višji dostojanstveniki pravoslavne vere nijso hoteli iz-

spešila, izreka se zahvala z zagotovljenjem, da bodo iz visoke line stolpov nazarskih zvonovi glasneje, nego poprej vam peli, pa tudi enkrat tužne glasove, da vam bo sládkenje v tmíni groba spatí.

Iz Bovca na Goriškem 19. nov. [Izv. dop.] Naše Bovčane bi bilo treba večkrat opominjati naj krenejo pot Slovenstva. V prvi vrsti bilo bi, to se ve da treba, da bi tudi tukajšnja do sedanja naša učitelja kaj storila, da bi naše ljudstvo kaj veselja zadobilo do domače slovenske reči. Ali bože mili, baš tako osobje, ki je v prvi vrsti poklicano, da dela za provzbujo in narodnost pri domačem ljudu, ne stori ničesa v to blago svrhu.

Ali vendar po deževnem vremenu se nebo zjasni, in tudi pri nas v Bovcu menda bosta učitelja, katera nova dobimo — ker razpisana je nadučiteljska in služba družega učitelja — na to delala, da se ne le kopica nedostatkov, nahajajočih se pri našem ljudstvu odpravi, ampak, da bode odslej naša mladina tudi vrlo dobro, v duhu sedanjega časa napredovala in se bode vnela za mili naš materini jezik, kar pri sedanjih učiteljih pač nij bilo. Zatorej Bovčani! gledajte, da si izvolite učitelje narodne in sposobne može, ki bodo vam mogli kaj hasniti. In v prvi vrsti morate biti nato pozorni, da bode Vaš bodoči nadučitelj mož, kakoršen mora biti, da kaj velja. Za važno nadučiteljsko mesto kompetiralo je sicer dosti učiteljev, vendar pa je gosp. Anton Leban, zdaj učitelj v Mozirji na Štírskem za to po mojej misli najizvrstnejša in še mlada moč. Ne le to, da ima spričevala, s kakoršnimi ne more se tako lehka ponašati kak drug kompetent za to nadučiteljsko službo in je dobra učiteljska moč on je — kakor sploh tudi vsi bratje njegovi — narodnjak, vnet za pravice vsacega naroda. Vrhu tega ima g. Leban tudi spričevalo učiteljske sposobnosti za slovenske in nemške šole, kar drugi kompetentje menda nemajo. G. A. Leban je dalje tudi ud na Primorskem uže znane učiteljske rodovine, sin mnogozasluženega c. kr. penzij. vadničnega učitelja g. Valentina Lebana v Gorici, ki ima tudi zlati križec za šolske zasluge. Tudi pedagogično — didaktično izobražen obče

pod oblasti bizantinskega patrijarha pod moskovskega. Da, še celo Hmelnicki se je samo za to predal ruskemu carju, ker nij vedel, niti mogel kaj družega narediti: prosti narod pa je jako hrepenil po Moskvi. Hmelnicki pa je imel še druge osnove. Vojško proti Poljakom je on začel radi pretrpljene krivice, ko je pa videl, da se narod na noben način neče pomiriti s Poljaki, namenil je on iz Ukrajine, Podolije in Volinje ustrojiti samostalno državo. In ta osnova mu je bila še vedno pred očmi, tudi ko se je bil uže predal ruskemu carju. On je bil še sedaj, se ve da tajno, v zvezi z raznimi vladarji; vendar pa so pri vseh sosedih Ukrajine vladale take zmešnjave in nemiri, da je Hmelnicki uvidel svoje podvzetje brez ruskega carja nemogoče. Stiska in skrbi so podrie Hmelnickega in vrh tega pa še smrtna bolezen. Pravi se, da je bil Hmelnicki otroban po otrovnem zelišču. Prišel je namreč k atamanu neki poznati poljski dvorjanik, ter snubil njegovo hčer. Ataman

znan po izvrstnih člankih njegovih v „Slovenskem Učitelju“ in drugod; on je dalje naš domačin iz Kanala doma, torej uže iz jedino tega uzroka zasluži, da se mu pred drugimi kompetenti za naduč. službo v Bovcu predstvo da.

Domače stvari.

— („Zvon“) bode gotovo zopet izhajal od novega leta naprej, kakor posnemljemo iz pisma prof. Stritarjevega tukajšnjemu prijatelju. Več o priliki.

— (V Škofej Loki) je nastal včeraj zjutraj požar. Zgoreli sta dve hiši. Po Ljubljani so bile jako pretirane govorice raznesene o tem požaru.

— (V državnem zboru) je 19. nov. vlada predložila postavo o sklepu dogovora z deželnim zastopom kranjskim za urenje razmer države do zemljiško-odveznega fonda za Kraujsko. Ta vladna predloga je bila izročena budžetnemu odboru.

— (Za univerzne studente) iz Kranjskega na Dunajske univerzi je sedaj razpisanih štirnajst štipendij po 240 gld.

— (Ljubljanski škof) g. Pogačar je prišel na Dunaj.

— (Cesar) je daroval 1000 gld. za ljubljanski zavod za onemogle, ki se snuje.

— (Nedeljsko predavanje) na „narodnej učilni“ v Materiji se prične po polu dne 28. nov. t. l. ob 3. uri. Ta poduk je namenjen odraslej mladini in tudi priletnemu narodu obeh spolov. Prvo predavanje bode o metričnej meri in sicer nazorno t. j. i uteži i ostala mera se bode v tej obliki kazala, v katerej se bode uže bodoče leto tudi rabila po našem cesarstvu. Po eno uro se bode druge nedelje za tem učilo kmetijstvo z ozirom na isterske odnošaje.

— (Konfiskacije.) Zadnja „Soča“ in zadnji „Slovenec“ sta bila tudi konfiscirana. — Ne bomo več člankov mogli pisati.

— (Poročila iz Maribora) potrjujejo gospodarstveno uničenje poslancev Brandstetterja in Seidla, ki sta oba „spekulirala“, kakor je bilo pri protivnikih našega naroda navada. In ti ljudje so na Slovence režali in hujskali!! (Glej tudi naš dopis iz Dunaja.)

— (Slovensko gledališče) je bilo zadnje nedeljo natlačeno polno.

je bil privolil, udarili so v roke in dvorjanik se je začel pripravljati za odhod, da bode vse potrebno za svatbo pripravljal. Pri odhodu pa je vzel on iz svoje kleti steklenico žganja, katero je posebno hvalil. Ko se je pa Hmelnicki obrnil, nalil mu je dvorjanik v njegovo čašico iz druge steklenice in oba sta izpila vse na nevestino zdravje. Od tega časa se imenovani ženin nij več prikazal v Ukrajini, Hmelnicki pa je začel hirati in sušiti se. Smrtna ura je nastopila; Hmelnicki je srčno molil k bogu, 15. avgusta 1657 se je dal prevideti in zapovedal, da ga zakopljejo v Sobotovju. Ravno o polu dne na ta dan je ustrelila puška in zapel mrtvaški zvon: Bogdana Hmelnickega nij bilo več.

Črez dva tedna so truplo Hmelnickevo odpeljali v Sobotovje. Nij bilo slišati cerkvenega petja, tako so Kozaki jokali in tarnali, pogrebavaje svojega starega Hmelnickega.

— (Prvi sneg) je naletaval pri nas v nedeljo, a nij pobelil.

— (Včerajšnji semenj) v Ljubljani je bil slab in malo kupčije. Povsod se čuti pomanjkanje denarjev.

— (Goriška trgovinska zbornica) je poslala ministerstvu zahvalnico za predlaganje predelske železnice v državnem zboru.

— (Kupovanje pri domačih prodajalnicah.) Iz slovenskega Štajerja se nam piše: „Slovenski Narod“ je ob svojem času opozoroval, da naj slovensko občinstvo kupuje in si naročuje svoje potrebščine pri domačinih sploh, da narodnja kom daje zaslužek. Tega načela se je tukaj več domoljubov poprijelo, če si je tudi včasí treba kako reč od kod daleč naročiti. — Če se pa na pr. v Ljubljano piše in se za kako slovensko reč slovenski vpraša, ali kaj naročuje, in g. M. G. odgovarja na to nemški, tak je za prvokrat skoro „enmajčkino“ razžaljivo; za drugič se pa naročuje rajši drugod. Gospod J. L. si je sè takšnim obnašanjem tudi uže nekoliko vnanjih odkupcev in naročevalcev odgnal. Vsa čast v tem obziru pa gre g. R. M. Le vsakemu svoje! — Več gospodov je povpraševalo, katerega domačih bukvezov kaj priporočajo? — Počasi se bodedo uže spoznali! (Dobro bi bilo, ko bi se v tem smislu bolj energično delalo: svoji k svojim!)

Razne vesti.

* (Slikarstvo.) Venus anadyomene, slavnoznanu sliko nemškega mojstra Schlösserja zadela je žalostna osoda. Dunajski mladi borzijanec Schück, pred krahom jeden najsrečnejših igralcev, kateremu je srečna špekulacija samo jednega dne naklonila 80.000 gld. dobička brez truda, jo je kupil za 12.000 gld. Zadnji čas ga je sreča zapustila; zgubil je vse premoženje, tako, da nij mogel zadovoliti svojih upnikov. Prosil je očeta, da mu pomaga v zadregi, a oče je trdne držal zadržke svoje mošnje. V obupnosti mladi Schück nij bil več gospod svojih strastij. Zapre se v sobo, ter razbije elegantno opravo. Tudi slavnemu umotvoru ne prizanese. Z nožem prereže sliko na dvoje in ne dovolj, — blazni vandal je prodrl na mnogo krajih naslikano boginjo „penorjeno“.

* (V zadnje seji akademije znanostij v Parizu) je predložil prof. matematike Monchot učenjakom v presojo parno mašino, pri katerej samo solnce sè svojo gorkoto vodo v kotlu v par ali sopuh spremenja, ter mašino goní. Solnčni žarki, ki se s pomočjo zrcala ujemajo, morejo v 8 minutah 5 litrov vode v par spremeniti. Monchot je napravil v Tours tak aparat, ki dela od solnčnega vzhoda do zahoda z močjo enega konja.

* (Tudi muhe so nam koristne.) Dozdaj smo mislili, da muhe nijso za drugo, nego da ljudi nadlegujejo, da nam onesnažujejo slike, ekinčave naših stanovanj, da nas v spanji motijo itd. In marsikdo si je uže vprašanje stavil in zaklel, ko mu je muha v pred njim stoječo juho kapnila, zakaj vendar je ta prokleta muha na svetu! To uganjko je rešil angleški kemik Emerson. On je dokazal, da tačas, ko si muhe z nogami peruti in život gladijo, da one tega ne delajo zaradi tega, da bi se ocedile in osnažile, ampak one si pri tem nabirajo neštivilno veliko mikroskopično majhenih živalic (uši), ter jih potem z rivčkom pojedó. — Dalje je Emerson opazil, da so bile muhe v nečistem in smrdčnem zraku dobro rejene, od mirijad tacih ušij pokrite — da je bilo pa narobe v čistem in fríšnem zraku le malo muh, in še te so bile suhe.

Po tem takem je tam, kjer je gujiloba in trohnoba, tam, kjer se zarodki boleznij snujejo, takoj tudi njih sovražnik — muha — ki jih pokončuje in neškodljive dela.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni
Revalescière du Barry
v Londonu.

28 let uže je nij boleznij, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odrasčenih in otrocih brez medicijn in stroškov; zdravi vse boleznij v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shušanje, bledičico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je bolje nego dojnicino mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravih, brez vsake medicijne, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicijne na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastonj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalescière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in griži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v scalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen mnogo učenihi družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih boleznij, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam. James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp. Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalescière du Barry vsestransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalc. Montona, Istra.

Učinki Revalescière du Barry so izvrstni. Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik. Spričevalo št. 76.921.

Obergimpem, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

St. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor medicijne na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v Berliner Klinische Wochenschrift od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalescière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijso bila v stanu odpraviti; toda Revalescière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.

St. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanju glave in davljenju.

St. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespanju, treslici na vseh udih, shušanju in hipohondriji.

St. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenju, nespanju in hujšanju.

St. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanju dušnika, omotici i tišanju v prsih.

St. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušateljja višje javne trgovinske akademije dunajske, na akoro breznaidejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

St. 75.928. Barona Sigmo 10 letne hramote na 3 kah in nogah i t. d.

Revalescière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odrasčenih in otrocih prihrani 50krat več na cen, gledé hrane.

V plehatih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuiten v puščah 4 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.

Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Asperbruku Diechtl & Frank, v Celoveci P. Birnbacher, v Lonči Ludvig Müller, v Mariboru M. Moric, v Meranu J. B. Stockhausen, v Zagrebu v lekarnici usmiljenih sester, v Černovicah pri N. Snirhu, v Oseku pri Jul. Da-

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

vidu, lekarju, v Gradcu pri bratih Oberanzmeyer, v Temešvaru pri Jos. v. Papu, mestnemu lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varaždinu pri lekarju dr. A. Halterju, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih: tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih. (267)

Tujci.

20. novembra:

Kvropa: From iz Dolenjskega. — Kokošnik iz Dunaja. — Globočnik iz Trsta.
Pri Slona: Florjančič iz Gorenjskega. — Kos iz Hrastnika. — Blau iz Kaniže.
Pri Malici: Wenzel iz Brna. — Lerh iz iz Laškega trga. — Wenig iz Brna. — Stern iz Zagreba. — pl. Bolfras iz Dunaja.
Pri Zamorel: Mencinger iz Gorenjskega. — Berg iz Dunaja.

Kje

se kupuje dobro in po ceni?

M. Neumann-ovej

zalogi moške obleke v Ljubljani v Lukman-ovej hiši.

- Kožuh za potovanje . gl. 45
- Guba iz lodna za potovanje s kapuco . „ 16
- Ponočna suknja . „ 12
- Zimska suknja . . . „ 20
- Suknja za lov . . . „ 8
- Zimske hlače . . . „ 7

Ravno tam

največja izbira

jopie za gospe

od 5 do 20. gold.

(399—4)

M. Neumann.

Zunanja naročila se proti povzetku točno izvrše; ne pristujejoče zamenja se brez ugovora.

41.700

denarnih dobitkov

v znesku

7 milijonov 663.860 mark

obseza uže 269krat na novo začeta in od države garantirana Hamburgska denarna loterija. Glavni dobitek iznaša **375.000** mark, na dalje dobitki: **250.000, 125.000, 80.000, 60.000, 50.000, 40.000, 36.000, 30.000** itd. itd. reichsmark. Vsi dobitki se v teku nekaj mesecev v 7 oddelkih zřebajo in takoj izplačujejo. Za poslano nove ali pa proti poštnem povzetku razpošiljamo:

Cele original srečke po av. velj. glđ. **3.30**
Pol „ „ „ „ „ **1.65**
Četrt „ „ „ „ „ **—83**

Oficijalne liste izžrebanih števil in dobitki takoj po izžrebanju.

Do **30. novembra** t. l.

prevzemamo naročila, ker potem še pred začetkom žrebanja prvega oddelka naročene srečke lahko dosepejo v roke naročnikov.

Jsenthal & Co.,
Hamburg,

od države namestjena glavna kolektura braunšveigske loterije. Hamburgska loterija. (408—1)

Dunajska največa

27 kr.

Zaloga

solidne in znane zanesljive firme
Bernhard Pollak-a
na Dunaji,

Kärntnerstrasse 14,

(vis-à-vis Weihburggasse),

prodaja jedina z vestno garancijo najboljšje kakovosti in pravosti blaga vedno

Najnoviješe

za vsako sezono.

ovčje-volnate oblačilne snove. Ravno tako tudi vse si misleče vrste, platnena, modernega, kurentnega in pletenega blaga, svilate in žametaste trake, ravno tako tudi guipir-čipke vsake baže, poleg še tisoč drugih stvari.

Izgleddki i zaznamek blaga

zastonj in franko.

Naročila, tudi najmanjša brzo po poštnem povzetku. (325—13)

Nepristujoče jemlje se nazaj brez zadržka.

Lekarna Piccoli.

„K angelju“ v Ljubljani.

Aparati za samo-briganje, pasovi za počenje, uretralne in maternične brizge.

Menoti-Pastilje (ki so na dunajske svetovne izložbi 1873 dobile darilo). Te pastilje čudovito delajo proti prehlajenju in krču, kakor proti kašlju, jetiki, ki se še le začinja, proti hripi, boleznim na pljučih in v grlu, in proti vsakovrstnem kašlju, tudi kroničnem. Škatljica velja 75 kr.

Neizmotljivo sredstvo zoper mrzlico. Učinek tega léka je dokazana istina in vsaki bolnik, ki je lék uže poskusil sam na sebi, se bode radostno prepričal, da je najmočnejše in zanesljiviješe sredstvo do sedaj znanih zoper ponavljajoče se mrzlico. 1 steklenica 80 kr.

Pravi sajdlicev pulver. Nareja se z čisto kemičnih tvarin. 1 škatlja 80 kr., 1 tucat škatelj 6 gold. 60 kr.

Pravo vinsko žganje z soljo, v pomoč bolehnemu človeštvu, pri vsih notranjih in vnanjih prisadih, zoper večino boleznij, posebno za vsakovrstne rane itd. 1 steklenica 40 kr.

Rajževi pulver. Izključljivo iz vegetabilnih tvarin, posebno zdrav za kožo, kateraj podeli izvorno brhkost in čvrstost, kar se nahaja le pri mladini. 1 paket 10 kr., 1 škatlja 40 kr.

Ribje olje, pošiljano na ravnost iz mesta Bergen na Norveškem, brezkusno in ne slabodiseče, 1 originalna steklenica 80 kr.

Sok iz Tamarinde. Po mrzlih sredstvih iztlačen. Učinkuje znamenito krepilno in olajšajoče. 1 steklenica 40 kr. (132—142)

Naročila se izvršujejo vračajočoj se pošto proti poštnemu povzetju.